

ACC. N:R M. 13520:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Karl Nilsson, Kalssvik
 Härad: Kinnared Berättare: " " "
 Socken: Kalssvik Berättarens yrke: lantbrukare
 Uppteckningsår: 1954 Född år 1897 i Kalssvik

Majstäng, majträd och löshyddor. s. 1.
 Hemmets prydnade. s. 2-10.

LwF 46.

" 49.

Skriv endast på denna sida

Luf 46
/.

Att klä majstäng här på orten har ej
förekommit förän på senare år
efter 1900.

Däremot har man kallat det att
majja om man gör en åreport vid
bröllops gården eller för någon
nyinflyttad. Då har man sagt
di ha Majjatt på däm,
granarna som stodo två och två
på båda sidor om vägen och framför
åreporten kallades för majgranar
de skalades i skogen och lämnades
endast litet ris kvar i toppen.
Majgraner förekom endast vid
bröllop.

Stemnets prydande,
Midsommars afton skulle rummen
löras. Spisarna voro då kritade och
vita, krita blandades i skummad
mjölk eller ännu bättre kärnmjök
för att det skulle bliva glansigare
och sitta på bättre än krita och vatten.
I den öppna spisen sattes en lummig
Enbuske och framför den blommor
kring spisen från golv till tak
instickas lövgrenar av bok, ek,
och lönn,
Mid sångar Tavlor och över fönstren
sattes lör och blommor. Grenar
av Elggren en buske som vid mid-
sommars blommor användes ofta.
Solvet var då nyskurat, Solvet
i bondgårdarna skurades alltid till

de större högtiderna när främmande
väntades. Taket skurades och rä innan
den 24 okt då fick nämligen pigan
sin fri vecka och då skurades golven
innan hon reste.

Midrommar-kvasten (Kvasten)
som skulle innehålla alla sorters
blommor som växte vilda på ången
upphängdes i rummet i taket över
bordet.

Lövruskar användes ej utan endast
avbrutna grenar, och kallades bryta
löv.

På de ställen där som ej skurades
utan endast sopades golven repade
man enris till pås dagarna och
strödde på golvet förekom endast
hos äldre personer. Det var för att det

^{bliva}
skulle friskare luft och kännas renare.
Numera är det ingen som beströr
golven.

De mattor som användes voro träsmattor
de lades på till högtiderna, och borttogas
när högtiden var över. Då de i somliga
fall ersattes med sämre som voro
slitna.

Till jul prydes väggar och tak i taket
uphängdes takdukens som i de fyra
hörnen var påstade äpplen.

På väggarna uppsattes bonader av tegg.
Samt köptes tryckta bonader som
kallades, julabrev. Dessa julabrev
föreställde Stappan ställedräng samt
bibliska motiv om julen. Det var
kringvandrande försäljare som
sålde dessa julabrev. Dessa brev gömde

från den ena juleen till den andra
framför fönstren upphängdes nya
eller nytvättade gardiner,
De första tapeterna var av gräppapper
som varo klistrade på limret sedan
målade med någon blå vattenfärg
på somliga ställen var färgen slänkt
på papperet med slänk av rött och
blått. Något före 1900 började de tryckta
tapeterna att användas,
På 1900-talet började en del kringvand-
rande försäljare sälja tavlor med
bibliska motiv samt konunga-
hurens medlemmar, Människans-
åldrar o.s.v. det var en sorts oljetryck
dessa inramades hos någon snickare
och upphängdes på väggarna somliga
upphängde dem utan ram och påstades

med knappnålar,

I vardagslag hade man ej dukar på borden
endast vid högtidligare tillfällen eller
vid högtider, och ej vid det bord som
familjen åt vid, om där var de
togs den bort under måltiden för
att sedan tilläggas,

Vid begravning hade man alltid
vita dukar på borden, vid andra tillfäl-
len kunde det vara dukar av annan
färg röda drälldukar voro ofta på
borden,

Bordet vid jul pryddes med dek och på
den äppelträdet ett träd tillverkat så
att det gick att sätta äpplen på des
utlätsäende grenar På något annat
bord var familjens julhägar som
bestod av ett av varje slag som var
(träd)

bakat till julen, samt en mindre art
och ett ljus.

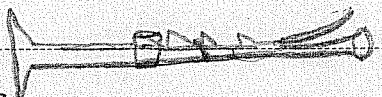
I fönstren eller på skåpen stöda
barnens julgubbar som voro bakade
av mjöl och batten och förestälde Hjortar
hästar gubbar och flickor.

Julen var den största högtiden som
man måst klädde rummen och
därnäst Midsommar då det klädes
med lör och blommor.

Spisen under 1800 talet var det
helt den öppna merad av lera och
grå sten som fanns i stugorna
På 1900 började man att insätta en
annan spis som kallades rörspis
den var merad med en rätt stor
eldstad och rör som cirkulerade i
spisen som i en nutida kakelugn

den kunde vara av lera och stes men på
förmågnare ställen av kakel

Belysning belysningen var i början
av 1900 talet i bostadsrummet av en
fotogen lampa som hängde i taket
eller en kurlampa som stod på bordet
för det mesta ej större än 10 linjers
och i köket av en mindre oljelampa
den hade sin plats i spisen.

Under 1800 talet var det den öppna spisen
som fick upplysa rummet och när
den slocknade var det tordedstickor
som fick taga vid eller också ett
talgljus som sättes i en lyskåring
lyskåringen var så inrättad att det
gick att höja eller sänka den
i pipan sättes ljuset och
hade man ej ljus sättes en

sticka emellan fjädern och ljuspipan
Blommor till hålgdagar sattes i vasar
och om sommaren torkade man en del
blommor och gräs för att sedan låta
dem stå i en vas utan vatten på
vintern, Det var växter såsom
Dallregräs, och Luvhetsblommor
Krukblommor hade man också i
fönstren, Det var Tensior, Kreuzian-
aträd samt liljor och kallades
saxons lilja samt saxons lilja
sticklingar eller som man sade
spilunga fick man från varandra
Men ansågs som mycket bra om
man kunde släta en stickling
för att då fick man bättre tur att
få den till att växa
Andra prydnader som förekommo

var kronor tillverkade av råghalm
och i hörnen av kronorna klädda med
färgad ull och inne i kronan med
rött och grönt papper klippt i smala
remmar

En annan krona var den som var
tillverkad av svinborst borsten
sammansålls med beek.

Dessa båda kronor upphängdes vid
jul och borttogas när julen var över
då de hängdes på en vind tills nästa
jul

Dessa minnen äro från slutet på
1800 talet och avser en bondgård
som mina föräldrar har om talet